

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK

JMÉNEM REPUBLIKY

Krajský soud v Ostravě rozhodl samosoudcem JUDr. Petrem Indráčkem v právní věci

žalobce: **M. Š.**
zastoupený PhDr. A. H.

proti
žalovanému: **Ministerstvo práce a sociálních věcí ČR**
se sídlem Na Poříčním právu 1/376, 128 01 Praha 2

o žalobě proti rozhodnutí ze dne 31. 3. 2021 sp. zn. X, č. j. X, o příspěvku na péči

takto:

- I. Rozhodnutí žalovaného Ministerstva práce a sociálních věcí ČR **se zrušuje** a věc se mu vrací k dalšímu řízení.
- II. Žádný z účastníků **nemá** právo na náhradu nákladů řízení.

Odůvodnění:

1. Rozhodnutím ze dne 31. 3. 2021 sp. zn. X, č. j. X žalovaný zamítl odvolání žalobce a potvrdil rozhodnutí Úřadu práce České republiky, Krajské pobočky v Ostravě ze dne 1.

Shodu s prvopisem potvrzuje

10. 2020 č. j. X, jímž byl zamítnut návrh žalobce na změnu výše příspěvku na péči od července 2020 s tím, že mu bude nadále poskytován tento příspěvek ve výši 880 Kč měsíčně.

2. Žalobce podal proti uvedenému rozhodnutí žalovaného včasnou žalobu, ve které s poukazem na předložené lékařské zprávy z neurologického a psychologického vyšetření namítal, že potřebuje soustavný dohled jiné osoby nejméně ve stupni II. závislosti. Žalobce má výpadky paměti, ztížené soustředění na běžné činnosti, stále častěji se u něj projevují kolapsové stavy, které přicházejí nenadále, zhoršuje se jeho schopnost obstarávat si záležitosti každodenního života. Žalobce poukázal na přílohu k vyhlášce č. 505/2006 Sb., kterou se provádějí některá ustanovení zákona o sociálních službách a na charakteristiku jednotlivých úkonů základních životních potřeb, které není schopen zvládat bez pomoci jiné osoby. Žalobce nezvládá základní životní potřebu mobility, jelikož má problémy se stabilitou, s chůzí po rovném i nerovném povrchu a zejména po schodech směrem nahoru i dolů a je v jeho případě nemyslitelná přeprava hromadnými dopravními prostředky; v případě nutnosti používá taxi a pouze v doprovodu matky. Mívá problémy s orientací v čase a výpady paměti, neorientuje se mimo byt, je zmatený a v prostředí mimo byt se pohybuje pouze v doprovodu matky. Co se týče základní životní potřeby komunikace, nezvládá jakékoliv formy psaní, má problém s porozuměním čtených textů, se správnou formulací myšlenek, stále častější výpadky paměti a při komunikaci s jinými lidmi bývá zmatený. Nedokáže si sám nachystat – uvařit jídlo a nalít si nápoj, to vše mu připravuje matka. Ohledně základní životní potřeby oblékání a obouvání žalobce namítá, že není schopen si samostatně prát a žehlit, což mu obstarává matka, která mu také musí pomáhat při zvládání této základní životní potřeby. Matka vykonává také celkovou hygienu jeho těla, jelikož ve vaně již několikrát ztratil vědomí a zkolaboval. Nezvládá tedy ani základní životní potřeby tělesné hygieny. Taktéž není schopen zvládat bez pomoci druhé osoby výkon fyziologické potřeby, neboť na WC kolabuje, padá a zraňuje se, po výkonu potřeby se nedokáže sám utřít, používá plenkové kalhotky, přičemž ho matka přebaluje. Zároveň nezvládá základní životní potřeby péče o zdraví, osobní aktivity a péče o domácnost. Podle obsahu žaloby tedy žalobce nezvládá bez pomoci jiné osoby ani jednu ze základních životních potřeb, a proto navrhoval, aby napadené rozhodnutí žalovaného bylo zrušeno a věc mu byla vrácena k dalšímu řízení.
3. Žalovaný navrhoval zamítnutí žaloby jako nedůvodné. Ve svém písemném vyjádření k podané žalobě žalobce poukázal na to, že žalobce byl naposledy posuzován v rámci odvolacího řízení v červnu 2020 a od té doby dodané nálezy neurologické a psychologické, stejně tak jako zjištění získaná sociálním šetřením dne 6. 8. 2020 neodpovídají funkčnímu zhoršení zdravotního stavu v době trvání jednoho roku v rámci „dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu“. Základní životní potřeby péče o zdraví, osobní aktivity a péče o domácnost byly u žalobce posudkovými orgány v rámci správního řízení uznány jako nezvládané; ostatní základní životní potřeby je žalobce schopen bez pomoci jiné osoby zvládat podle posudku posudkové komise Ministerstva práce a sociálních věcí České republiky ze dne 12. 1. 2021, jakož i podle doplňujícího posudku téže posudkové komise ze dne 9. 3. 2021. Žalovaný proto navrhoval, aby žaloba byla zamítnuta jako nedůvodná.

4. Krajský soud vycházel z napadeného rozhodnutí žalovaného ze dne 31. 3. 2021 sp. zn. X, č. j. X a z připojeného správního spisu žalovaného téže spisové značky a správního spisu Úřadu práce České republiky, Krajské pobočky v Ostravě č. j. ÚP 9479/2017/SS a z lékařských zpráv předložených žalobcem s podanou žalobou a poté dospěl k závěru, že žaloba je částečně důvodná. Při řízení o žalobě žalobce vycházel přitom krajský soud z ust. § 65 a násl. zákona č. 150/2002 Sb. soudní řád správní (dále jen „s. ř. s.“) a ze skutkového a právního stavu, který tu byl dán v době rozhodování žalovaného (ust. § 75 s. ř. s.).
5. Z obsahu správního spisu správního orgánu I. stupně zjistil krajský soud následující skutečnosti:
- Žalobce požádal o příspěvek na péči dne 13. 2. 2017 a o této žádosti rozhodl Úřad práce ČR, Krajská pobočka v Ostravě dne 4. 5. 2017 tak, že mu tento příspěvek nepřiznal. Toto rozhodnutí bylo následně k odvolání žalobce rozhodnutím žalovaného ze dne 29. 11. 2018 změněno s tím, že se žalobci přiznává příspěvek na péči ve výši 880 Kč měsíčně ode dne 1. 2. 2017;
 - Rozhodnutím ze dne 20. 1. 2020 Úřad práce ČR, Krajská pobočka v Ostravě zamítl návrh žalobce na změnu výše příspěvku na péči, který žalobce podal dne 14. 11. 2019. Odvolání žalobce proti tomuto rozhodnutí žalovaný rozhodnutím ze dne 9. 7. 2020 zamítl, přičemž tehdy vycházel zejména z posudku posudkové komise MPSV ČR ze dne 18. 6. 2020, podle něhož byl žalobce považován za osobu závislou na pomoci jiné fyzické osoby ve stupni I. (lehká závislost). Podle tohoto posudku žalobce nezvládal celkem 3 základní životy potřeby, a to péči o zdraví, osobní aktivity a péči o domácnost;
 - Dne 24. 7. 2020 žalobce opětovně podal návrh na změnu výše přiznaného příspěvku na péči. Dne 6. 8. 2020 provedl Úřad práce ČR, Krajská pobočka v Ostravě sociální šetření v místě bydliště žalobce. Následně byl dne 8. 9. 2020 posouzen zdravotní stav žalobce a stupeň jeho závislosti pro účely příspěvku na péči posudkovou lékařkou Okresní správy sociálního zabezpečení Karviná. Podle tohoto posudku se u žalobce jedná o dlouhodobě nepříznivý zdravotní stav, jehož rozhodující příčinou je organický syndrom inhibičního typu s deteriorací kognitivních funkcí, MMSE 19 bodů – lehké snížení duševní a celkové výkonnosti, sekundární posttraumatická epilepsie, psychogenní neepileptické záchvaty. V důsledku dlouhodobého nepříznivého zdravotního stavu není podle tohoto posudku žalobce schopen zvládat celkem 3 základní životní potřeby, a to péči o zdraví, osobní aktivity a péči o domácnost. Jde tedy o osobu starší 18 let věku, která se podle ust. § 8 odst. 2 písm. b) zákona č. 108/2006 Sb. o sociálních službách ve znění pozdějších předpisů považuje za závislou na pomoci jiné fyzické osoby ve stupni I. (lehká závislost). Na základě tohoto posudku vydal Úřad práce ČR – Krajská pobočka v Ostravě rozhodnutí ze dne 1. 10. 2020, kterým návrh na změnu výše příspěvku na péči žalobce zamítl s tím, že tento příspěvek bude poskytován ve výši 880 Kč měsíčně. Proti tomuto rozhodnutí podal žalobce odvolání, ve kterém namítal zhoršující se problémy v důsledku diagnózy poudrazové epilepsie s psychogenními epileptickými i neepileptickými záchvaty. Odkázal na příloženou lékařskou zprávu MUDr. M. F. ze dne 14. 10. 2020, podle které je trvale odkázán na celodenní dohled a pomoc pečovatele. Požadoval, aby napadené rozhodnutí správního orgánu I. stupně bylo změněno tak, aby mu byl příspěvek na péči přiznán alespoň ve II. stupni závislosti.

6. Z obsahu správního spisu žalovaného krajský soud zjistil, že jeho součástí je posudek posudkové komise MPSV ČR ze dne 12. 1. 2021. Tento posudek byl vypracován na základě zdravotní dokumentace praktického lékaře žalobce MUDr. N. a jeho nálezu ze dne 25. 8. 2020, nálezu - Nemocnice Třinec MUDr. T. ze dne 17. 7. 2020, MUDr. H. ze dne 10. 7. 2020 a MUDr. Č. ze dne 3. 7. 2020, nálezu Krajské hornické nemocnice MUDr. D. ze dne 16. 10. 2019, psychologa MUDr. M. ze dne 23. 8. 2019, 11. 2. 2019, nálezu MUDr. S. Nemocnice Český Těšín ze dne 18. 6. 2018 a MUDr. U. ze dne 9. 1. 2020, MUDr. F. ze dne 28. 5. 2020 a 8. 7. 2020, propouštěcí zprávy Krajské hornické nemocnice MUDr. H. od 6. 3. – 9. 3. 2020, nálezu Nemocnice Třinec MUDr. K. ze dne 26. 6. 2020, nálezu MUDr. M. ze dne 13. 1. 2020, Nemocnice Podlesí MUDr. G. ze dne 11. 6. 2020, Nemocnice Třinec MUDr. K. ze dne 31. 7. 2020. Dále měla k dispozici posudková komise záznam ze sociálního šetření ze dne 6. 8. 2020 a nález neuroložky MUDr. M. F. ze dne 14. 10. 2020 doložený žalobcem s jeho odvoláním. V diagnostickém souhrnu onemocnění žalobce posudková komise uvedla organický syndrom inhibičního typu s deteriorací kognitivních funkcí, MMSE 19 - lehké snížení duševní a celkové výkonnosti, sekundární posttraumatickou epilepsii, psychogenní neepileptické záchvaty, extrapyramidový i frustní pyramidový syndrom, stav po kraniotraumatu, stav po pouřazovém subdurálním krvácení s bilaterálním hematomem a arachnoideálním krvácením dne 26. 8. 2015 jako důsledek pádu ze schodů, stav po zlomenině kalvy temporálně vlevo, stav po plastice kalvy, chronickou plicní nemoc I. stupně, pollinosu, alergii na prach a pyly a chronický alergický vertebrogenní syndrom lumbosakrální páteře bez radikulopatie. U žalobce se jedná o dlouhodobě nepříznivý zdravotní stav, jehož rozhodující příčinou je organický syndrom inhibičního typu s deteriorací kognitivních funkcí a celkové výkonnosti, sekundární posttraumatická epilepsie a psychogenní neepileptické záchvaty. V posudku jsou uvedeny nálezy neurologické, psychologické a psychiatrické a učiněn závěr, že žalobce nezvládá 3 základní životní potřeby, a to péči o zdraví, osobní aktivity a péči o domácnost. Posudková komise se tedy zcela shodla s hodnocením provedeným posudkovou lékařkou Okresní správy sociálního zabezpečení Karviná. Na tomto závěru setrvala i v doplňujícím posudku ze dne 9. 3. 2021, o který byla žalovaným požádána se zřetelem k novému provedenému sociálnímu šetření dne 6. 8. 2020.
7. Podle ust. § 8 odst. 2 zákona č. 108/2006 Sb. ve znění zákona č. 366/2011 Sb. osoba starší 18 let věku se považuje za závislou na pomoci jiné fyzické osoby ve
- a) stupni I. (lehká závislost), jestliže z důvodu dlouhodobého nepříznivého zdravotního stavu není schopna zvládat 3 nebo 4 základní životní potřeby,
 - b) stupni II. (středně těžká závislost), jestliže z důvodu dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu není schopna zvládat 5 nebo 6 základních životních potřeb,
 - c) stupni III. (těžká závislost), jestliže z důvodu dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu není schopna zvládat 7 nebo 8 základních životních potřeb,
 - d) stupni IV. (úplná závislost), jestliže z důvodu nepříznivého zdravotního stavu není schopna zvládat 9 nebo 10 základních životních potřeb, a vyžaduje každodenní pomoc, dohled nebo péči jiné fyzické osoby.
8. Podle ust. § 9 odst. 1 téhož zákona při posuzování stupně závislosti lze hodnotit schopnost zvládat tyto základní životní potřeby:

[Zadejte text.]

- a) mobilita,
- b) orientace,
- c) komunikace,
- d) stravování,
- e) oblékání a obouvání,
- f) tělesná hygiena,
- g) výkon fyziologické potřeby,
- h) péče o zdraví,
- i) osobní aktivity,
- j) péče o domácnost.

9. Podle § 9 odst. 4 zákona č. 108/2006 Sb. při hodnocení schopnosti zvládat základní životní potřeby se hodnotí funkční dopad dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu neschopnost zvládat základní životní potřeby; přitom se nepřihlíží k pomoci, dohledu nebo péči, která nevyplývá z funkčního dopadu dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu.
10. Podle ust. § 9 odst. 5 téhož zákona pro uznání závislosti v příslušné základní životní potřebě musí existovat příčinná souvislost mezi poruchou funkčních schopností z důvodu nepříznivého zdravotního stavu a pozbytím schopnosti zvládat základní životní potřebu v přijatém standardu. Funkční schopnosti se hodnotí s využitím zachovaných potenciálů a kompetencí fyzické osoby a využíváním běžně dostupných pomůcek, prostředků, předmětů denní potřeby nebo vybavení domácnosti, veřejných prostor nebo využití zdravotnického prostředku.
11. V rámci odvolacího řízení, na jehož základě bylo v daném případě vydáno žalobou napadené rozhodnutí ze dne 31. 3. 2021, vycházel žalovaný ze stěžejního důkazu, kterým byl posudek posudkové komise MPSV ČR ze dne 12. 1. 2021 a doplňující posudek téže posudkové komise ze dne 9. 3. 2021. Podle obou těchto posudků uznala posudková komise žalobce osobou závislou na pomoci druhé osoby ve stupni I. (lehká závislost). Podle těchto posudků žalobce v důsledku dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu nezvládá celkem 3 základní životní potřeby, a to péči o zdraví, osobní aktivity a péči o domácnost. Žalobce přitom žalobou napadl k nezvládání všech 10 základních životních potřeb vymezených v § 9 odst. 1 zákona o sociálních službách, tedy i těch, jejichž nezvládání bylo posudkovými orgány, jak v řízení před správním orgánem I. stupně, tak i v řízení odvolacím, uznáno. K nezvládání těchto základních životních potřeb se proto krajský soud dále nevyjadřuje. Ostatní základní životní potřeby vyhodnotil i žalovaný jako žalobcem zvládané, přičemž vycházel z posudku posudkové komise, který vyhodnotil jako úplný, objektivní a přesvědčivý. S tímto závěrem, pokud jde o způsob vyhodnocení zvládání základních životních potřeb za a) mobility a za b) orientace žalobcem, nemůže krajský soud souhlasit.
12. Podle ust. § 1 odst. 4 vyhlášky č. 505/2006 Sb., se za neschopnost zvládání základní životní potřeby považuje stav, kdy porucha funkčních schopností dosahuje úrovně úplné poruchy

Shodu s prvopisem potvrzuje

nebo poruchy těžké, kdy i přes využívání zachovaných potenciálů a kompetencí fyzické osoby a využívání běžně dostupných pomůcek, prostředků, předmětů denní spotřeby, nebo vybavení domácnosti, veřejných prostor nebo s využitím zdravotnického prostředku nelze zvládnout životní potřebu v přijatelném standardu. Přijatelným standardem se rozumí zvládání základní životní potřeby v kvalitě a způsobem, který je běžný a obvyklý, a který umožňuje, aby tato potřeba byla zvládnuta bez každodenní pomoci jiné osoby.

13. Základní životní potřebu mobility vymezuje příloha č. 1 ve vyhlášce č. 505/2006 Sb., tak, že za schopnost zvládat tuto základní životní potřebu se považuje stav, kdy osoba je schopna:

1. vstávání a usedání,
2. stoj,
3. zaujímat a měnit polohy,
4. pohybovat se chůzí krok za krokem, popřípadě jít s přerušovanými zastávkami, v bytě a běžném terénu v dosahu alespoň 200 m, a to i po nerovném povrchu,
5. otevírat a zavírat dveře,
6. chůzí po schodech v rozsahu 1 patro směrem nahoru i dolů,
7. nastupovat a vystupovat z dopravních prostředků včetně bariérových a používat je.

14. Ohledně nezvládání této základní životní potřeby žalobce v žalobě namítal mimo jiné i to, že v jeho případě je přeprava prostředky hromadné dopravy nemyslitelná a že v případě nutnosti přepravy je možno používat pouze taxi služby. V posudku PK MPSV ČR se uvádí, že žalobce zvládá nastupovat a vystupovat z dopravních prostředků včetně bariérových a používat je „v doprovodu pečující osoby“; v doplňujícím posudku ze dne 9. 3. 2021 se pak posudková komise ke schopnosti zvládání používání dopravních prostředků žalobcem blíže již nezmiňuje. Dle názoru krajského soudu je nutno zvládání základní životní potřeby mobility pod bodem 7. vykládat tak, zda je posuzovaná osoba samostatně schopna nastupovat a vystupovat z dopravních prostředků včetně bariérových a používat je bez toho, aby musela být doprovázena další osobou. V posudku posudkové komise v tomto směru není ani zřejmé, co oním pojmem „doprovod“ mínila – tedy zda je tento doprovod potřebný či nutný z hlediska podpory a dohledu nad žalobcem při použití dopravních prostředků anebo pomoci.

15. Základní životní potřebu orientace vymezuje příloha č. 1 vyhlášky č. 505/2006 Sb. v platném znění, a to tak, že za schopnost zvládat tuto základní životní potřebu se považuje stav, kdy osoba je schopna:

1. poznávat a rozpoznávat zrakem a sluchem,
2. mít přiměřené duševní kompetence,
3. orientovat se osobou, časem a místem,
4. orientovat se v přirozeném sociálním prostředí,
5. orientovat se v obvyklých situacích a přiměřeně v nich reagovat.

16. Ohledně nezvládání této základní životní potřeby žalobce namítal, že mívá problémy s orientací v čase, výpadky paměti, v prostředí mimo byt se sám neorientuje vůbec, je zmatený a může se v něm pohybovat pouze v doprovodu matky. V posudku posudkové komise MPSV ČR ze dne 12. 1. 2021 se mimo jiné uvádí, že žalobce je schopen se orientovat místem i osobou, avšak časem „nepřesně“. Dále se v něm uvádí, že „občasná ztráta orientace v čase, pokud není každodenní, neznamená neschopnost nezvládat tuto základní životní potřebu, čas položku lze připomenout např. určitými signály, apod.“. Dále se v této části posudku uvádí, že žalobce „zvládá orientovat se časem nepřesně“. V doplňujícím posudku ze dne 9. 3. 2021 se pak uvádí, že „občasná ztráta orientace v čase, pokud není každodenně trvalá, neznamená neschopnost zvládat tuto základní životní potřebu. Časovou položku lze připomenout např. určitými signály apod.“ Ani z doplňujícího posudku posudkové komise přitom není uvedeno, z jakých důvodů hodnotí žalobcovu schopnost orientace v čase jako občasnou; naopak v obou posudcích se cituje neurologický nálezní MUDr. L. ze dne 18. 9. 2019, podle něhož se žalobce časem neorientuje a nálezní z psychiatrie MUDr. S. ze dne 9. 9. 2019, kde se uvádí, že orientace žalobce časem je špatná. Krajský soud proto na rozdíl od žalovaného považuje posudek posudkové komise ohledně hodnocení zvládání základních životních potřeb mobility a orientace žalobce ze dne 12. 1. 2021 a ze dne 9. 3. 2021 jako neúplný a nepřesvědčivý. Žalobní námítky týkající se nezvládání základní životní potřeby, mobility a orientace (na rozdíl od ostatních v žalobě namítaných základních životních potřeb), hodnotí krajský soud proto jako důvodné.
17. Se zřetelem k ust. § 4 odst. 2 zákona č. 582/1991 Sb., o organizaci a provádění sociálního zabezpečení v platném znění krajský soud nemá možnost v této právní věci vyžádat od posudkové komise posudek, jehož úkolem by bylo dostatečné a podrobné odůvodnění.
18. Ze shora uvedených důvodů krajský soud rozhodnutí žalovaného pro vadu řízení zrušil v souladu s ust. § 78 odst. 1 s. ř. s. a věc mu vrátil k dalšímu řízení podle odst. 4 téhož ustanovení. Krajský soud přitom v této věci rozhodoval v souladu s ust. § 51 odst. 1 s. ř. s. se souhlasem účastníků řízení bez jednání. Žalovaný v dalším řízení bude povinen odstranit vady řízení, které spočívají v neúplnosti a tím i nepřesvědčivosti posudku MPSV ČR ze dne 12. 1. 2021 a 9. 3. 2021.
19. Žádnému z účastníků nebylo přiznáno právo na náhradu nákladů řízení, neboť ve věci úspěšnému žalobci v souvislosti s tímto řízením žádné prokazatelné náklady nevznikly (ust. § 60 odst. 1 s. ř. s.).

Poučení:

Proti tomuto rozhodnutí lze podat kasační stížnost k Nejvyššímu správnímu soudu v Brně ve lhůtě dvou týdnů od jeho doručení.

[Zadejte text.]

Podmínkou řízení o kasační stížnosti je povinné zastoupení stěžovatele advokátem, pokud stěžovatel nebo jeho zástupce nemá vysokoškolské právnické vzdělání.

Ostrava 3. 9. 2021

JUDr. Petr Indráček
samosoudce

Shodu s prvopisem potvrzuje